

ՄԱՀԱԶԴ

Տ. ՕՇԱԿԱՆ ՎՐԴ. ՄԻՆԱՍԵԱՆ
(1930-2008)

Տ. Օշական Վրդ. Մինասեանը խորապէս ազդած է բոլոր այն անհատներու վրայ, որոնց հետ կապ ունեցած է անցնող յիսուն տարիներու ընթացքին: Ան անհաշիւ կերպով տուած է իր անձը եւ շատերու կեանքը հարստացուցած է:

Անցնող կէս դարու ընթացքին, հայր Օշականը ծառայած է բազմակողմանի պատասխանատուութիւններով որպէս նուիրեալ կղերական եւ երաժիշտ՝ Հայ Առաքելական Եկեղեցւոյ Մասաչուսէց նահանգի Քէյմպրիճ քաղաքի Սուրբ Երրորդութիւն եկեղեցւոյ մէջ 1965էն սկսեալ որպէս դպրաց դասի ղեկավար եւ նաեւ որպէս հիմնադիր, երաժշտութեան ղեկավար եւ խմբավար Երեւան երգչախումբ նուագախումբին: Բազմա-հարիւր անհատներ օգտուած են իր երաժշտական ուսուցումներէն, ղեկավարութենէն, եւ հայ երաժշտութեան սերը

իրենց մէջ արծածուած է, ինչպէս նաեւ անոր պատմական դերակատարութիւնը հայ ժողովուրդին վրայ:

Յուլի Մինասեան ծնած էր Օգոստոս 22, 1930ին Հալէպ, Սուրիա Գառնիկ եւ Սիրվարդ Մինասեաններու երդիքին տակ: Յանախած է Ազգային Հայկազեան նախակրթարանը, զոր աւարտելէն ետք շարունակած է իր ուսումը Հալէպի Ամերիկեան Երկրորդական վարժարանին մէջ, ապա 1944ին յանախած է Անթիլիասի դպրեմանքը, Լիբանան: Դպրեմանքին մէջ աշակերտած է երգահան Համարձում Պէրպէրեանին: Աւելի ուշ փոխադրուած է Երուսաղէմի Պատրիարքութեան Ժառանգաւորաց Վարժարանը 1950ին, զոր աւարտելով 1951ին օծուեցաւ որպէս Հայր Օշական վարդապետ: 1951էն 1953 եկեղեցական երաժշտութիւն ուսուցանեց դպրեմանքէն ներս երբ 1953ին Ամերի-

կա գալու հրաւեր ստացաւ Արեւելեան Ամերիկայի Առաջնորդարանէն այն օրերու Առաջնորդ Տիրան Սրբազան Ներսիսեանէն: Հայր Օշական երբ Ամերիկա հաստատուեցաւ, հովիւ նշանակուեցաւ Մասաչուսէց նահանգի Լօրէնս քաղաքի Ս. Խաչ եկեղեցւոյ, սակայն շատ կարճ տեւեց հովուութիւնը աննախատեսելի արկածի մը պատճառով, երբ Յուլիս 17, 1955ին 25 տարեկան երիտասարդ տարիքին վերջ գտաւ իր գործունեայ կղերական կեանքը, յետ լողալու տխուր արկածի մը, Սալզպըրի ծովափը որ պատճառ դարձաւ ողնայարի վնասումին՝ գայն գամելով անուաթոռին: Սակայն ան ձեռնածալ չմնաց, իր կամքին ու հաւատքին շնորհիւ յարատեւօրէն առաջ գնաց եւ հասաւ մինչեւ ուսման գագաթնակէտին:

Երաժշտութիւնը միշտ եղած է Հայր Օշականի սէրը, փոքր տարիքէն երազած էր ջութակ նուագել, բայց իր ծնողներու նիւթական անձուկ վիճակը առիթ չէր տուած իր փափաքին գոհացում տալու: Օր մը, ընտանեկան մէկ դաշտապտոյտի մը ընթացքին ան ոսկէ ապարանջան գտած էր եւ ուրախութեամբ մօրը ցոյց կու տայ ըսելով. «Ծախենք եւ ջութակ մը գնենք», եւ անմիջապէս կ'անդրադառնայ որ իր գաղափարը սխալ էր ու կը սկսի շուրջը նայիլ այն յոյսով որ կորսնցնողը պիտի գտնէ: Շուտով կը լսէ մայր մը, իր աղջնակը կը յանդիմանէ որ անհոգութեամբ կորսնցուցած էր իր ապարանջանը: Հայր Օշական անմիջապէս կը յանձնէ ապարանջանը եւ որպէս շնորհակալութիւն ապտակի մը կ'արժանանայ ինչպէս նաեւ գող անուանումի, հակառակ որ շատ փոքր էր հասկնալու մօրը հակադրութիւնը, սակայն ան զգացած էր որ ճիշդ ըրած էր վերադարձնելով ապարանջանը: Երբ մօրը բոլ վերադար-

ձաւ, ան շնորհակալութիւն յայտնեց փոքրիկին եւ խոստացաւ օր մը իրեն համար ջութակ մը գնել:

Արկածէն ետք, ապափինման ժամանակ ան հարց տուաւ. «Ինչո՞ւ», բայց յետոյ ըսաւ. «Այ կը բաւէ»: Մասնաւորաբար ան կը յիշէ իր մօրը բառերը հիւանդանոցի Շտապ Օգնութեան բաժնի մէջ արկածէն անմիջապէս ետք, երբ բժիշկները գործողութեան մասին թեր ու դէմ կարծիքներ կը յայտնէին, տիրամայրը ըսած է. «Ես ծնունդ տուած եմ իմ մանչուկիս եւ իմ սրբազան պարտականութիւնս է իրեն հոգ տանիլ մինչեւ կեանքիս վերջը: Առաւել իմ շրթներս շատ մօտ են Աստուծոյ ականջին եւ յանախ պիտի աղօթեմ որդւոյս ապափինման համար»:

1960ական բուսականներուն Հայր Օշականը հետեւեցաւ Պոսթոն Ինիվըրսիթիի դասընթացներուն եւ ստացաւ իր Մագիստրոս տիտղոսը Կրօնական Կրթութեան (Religious Education) մէջ 1962ին եւ 1974ին Doctorate տիտղոսը՝ Աստուածաբանութեան, իսկ 1982ին Մագիստրոսի տիտղոսին արժանացաւ Սրբազան Երաժշտութեան (Sacred Music): Ան նաեւ ուսանեցաւ Խմբավարութեան արուեստը ուսուցիչ ունենալով հանրածանօթ ղեկավար խմբավար Տոքթ. Ալլըն Ս. Լանքմը-ը: Հայր Օշական նաեւ ամբողջացուցած է բոլոր պահանջուած դասընթացները Լօուրի համալսարանի մէջ ստանալու համար Doctorate in Musicology տիտղոսը:

Անցնող 42 տարիներուն Նիւ Ինկլընտի հայ գաղութը նոխացաւ այս նուիրեալ եւ բացառիկ կղերականին, ուսուցչին եւ երաժշտագէտին մեծ տեսիլքին շնորհիւ: Իր կարողութիւնը երեւան հանելու երգչախումբի կեդրոնացումը եւ ուշադրութիւնը գրաւելու ամբողջ խումբին դէպի երաժշտութիւնը

գնահատուած էր՝ ըլլայ կղերական ըլլայ աշխարհիկ երաժշտական դասէն: Իր հսկողութեան տակ երեսն երգչախմբի անդամները առիբը ունեցած են սորվելու եւ մօտէն ծանօթանալու հայ երաժշտութեան: Ան յաճախ առիբը տուաւ Հայաստանի երգիչներն ու երաժիշտները ծանօթանալու հայ գաղութին:

Հայր Օշական զանազան առիբներով գրած է յօդուածներ հայ երաժշտութեան մասին, ծառայած է որպէս panelist հայկական երաժշտութեան նիւթի շուրջ, նախաձեռնութեամբ Boston University, Lowell University of Massachusetts, Brown University եւ Ս. Ներսէս հայ հոգեւորականներ պատրաստող Ճեմարանի:

Հայր Օշականը բազմաթիւ գրքոյկներ հրատարակած է Հայ եկեղեցւոյ մասին ինչպէս նաեւ զանազան երաժշտագէտներու կենսագրու-

թիւներ: Այսպէս «Համառօտ Պատմութիւնը Հայ եկեղեցւոյ», «Ասոր կը հաւատամ», «Հայկական եկեղեցւոյ Աստուածայայտնութեան Տօներ եւ Ծնունդը», Թուրէն Գրիգորեանի կենսագրութիւնը, իր տոբօրական թէզը՝ «Հայ եկեղեցւոյ Պատմութիւնը Ամերիկայի մէջ» որ շուտով պիտի հրատարակուէր անաւարտ մնաց այլ գործերու կարգին: Ան կ'աշխատէր նաեւ «Հայաստանի երաժշտութիւնը» գրքին վրայ, զոր նաեւ չաւարտեց:

Հայր Օշականը ուժեղ նկարագիր ունեցող եւ անանձնական անհատ մըն էր, որ ծառայեց որպէս աչառու օրինակելի կերպար մը, որ անդադար, առանց յոգնելու նոխացուց իր շուրջիններու կեանքը: Ան ծառայասէր ոգի մը ունէր: Անոնք որոնք առիբը ունեցած են իր հետ աշխատելու բաղղաւոր կը զգան իրենց գիրենց գինը նանչցած ըլլալու համար: